

ОРГАНИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В СФЕРІ МІЖНАРОДНОЇ ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ СПІВПРАЦІ ТА БОРОТЬБИ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Проаналізовано структуру та принципи діяльності правоохоронних органів Європейського Союзу, їх взаємодію з поліцейськими та судовими системами країн-учасниць ЄС, вплив на підвищення ефективності співпраці компетентних органів із боротьби зі злочинністю на міжнародному та регіональному рівнях повноважень.

Ключові слова: Європейський Союз, Європол, Євроюст, правоохоронні органи, політика безпеки.

Abstract

The structure and principles of the activities of the European Union law enforcement agencies, their interaction with the police and judicial systems of the EU member states, the impact on enhancing the effectiveness of cooperation between the competent authorities in combating crime at international and regional levels are analyzed.

Keywords: European Union, Europol, Eurojust, law enforcement, security policy.

Вступ

Захист прав і свобод громадян, єдина політика безпеки та узгоджена діяльність правоохоронних органів є одним із основних пріоритетів Європейського Союзу, що став передумовою для створення та розвитку спільного простору внутрішньої безпеки і правосуддя [1].

Сьогодні у зв'язку з євроінтеграційними процесами в Україні для досягнення європейських стандартів у більшості галузей життя суспільства необхідно розуміти основні засади та механізми політичної діяльності не лише на національному, а й на міжнародному рівні. Це стосується і сфери міжнародної поліцейської співпраці та правового регулювання, інтенсивний розвиток якої спостерігається протягом останнього десятиліття [2].

Варто відзначити, що провідний вплив на розвиток поліцейської співпраці здійснює саме досвід держав, які є учасницями Європейського Союзу. Для тих країн (в тому числі і України), що знаходяться на стадії трансформації і прагнуть встановлення надійної внутрішньої політики безпеки та правосуддя, такий досвід європейських країн є корисним і необхідним. Тому актуальним є дослідження міжнародної поліцейської співпраці та правового регулювання в Європейському Союзі.

Результати дослідження

Для підвищення ефективності співпраці та координації оперативно-розшукових дій поліцій та інших компетентних органів держав, які є учасницями Європейського Союзу, як провідний центр стратегічних даних про організовану злочинність та експертизи в сферах правоохоронної діяльності, було створено спеціалізований орган – Європейський поліцейський офіс, відомий як Європол. Основою створення поліцейської служби Європейського Союзу був Маастрихтський договір від 7 лютого 1992 р.. Однак 6 квітня 2009 р. було опубліковано Рішення Ради "Про створення Європейського поліцейського відомства (Європол)", що вважається актом нового заснування Європолу [1].

Європейський поліцейський офіс (Європол) – правоохоронний орган ЄС, що проводить кримінальні розслідування та допомагає правоохоронним органам держав-учасниць Євросоюзу в боротьбі зі злочинністю. Штаб-квартира органу знаходиться в м. Гаага (Нідерланди).

В другому розділі Конвенції про Європол основною метою даного органу визначено підвищення ефективності роботи національних служб та їх співпраці у запобіганні та боротьбі з тероризмом, нелегальним обігом наркотиків та іншими проявами міжнародної організованої злочинності [2]. До сфер, які охоплює компетенція Європолу, відносяться незаконний обіг наркотиків, нелегальна імміграція, боротьба з тероризмом, торгівля людьми, фальсифікація євро тощо.

Завданнями Європолу є:

- сприяння обміну інформації між державами-учасницями Євросоюзу;
- збір та аналіз інформації розшукових відомостей і інформації;

- термінове надання інформації про кримінальні правопорушення компетентним органам держав-учасниць ЄС;
- сприяння та допомога в розслідуваннях у державах Євросоюзу;
- забезпечення комп'ютеризованої системи добутої інформації [3].

Структура Європолу:

- Адміністративна рада – складається із представників від кожної держави, що є учасницею ЄС, встановлює обов'язки осіб відносно до Європолу, кількість посадових осіб від країн-учасниць, бере участь у призначенні та звільненні Директора, Фінансового контролера тощо;
- Директор – призначається на 4 роки, керує Європолем та відповідає за виконання завдань, покладених на Європол;
- Фінансовий контролер;
- Бюджетна комісія [3].

Таким чином, за правовим статусом Європол можна прирівняти до міжнародної організації, тим не менш це лише орган Європейського Союзу для розслідування злочинів на території держав-учасниць та впровадження єдиної кримінальної політики ЄС, оскільки Європол підзвітний та регулюється нормативно-правовими актами Європейського Союзу [4].

Окрім Європолу, існує ще один спеціальний підрозділ, наділений правами юридичної особи, завданням якого є посилення судової співпраці (включно із Європейською судовою мережею).

Євроюст – агентство Європейського Союзу по співпраці судових і поліцейських органів держав-учасниць ЄС [5]. Датою початку офіційної діяльності Євроюсту вважається 1 березня 2001 року. Однак вирішальним етапом формування і зміцнення Євроюсту вважається підписання Лісабонського договору про реформування 1 грудня 2009 року [6]. До основних органів Євроюсту належать Колегія та Адміністрація.

До повноважень Євроюсту відносять звернення до компетентних органів держав-учасниць ЄС про розслідування та переслідування в судовому порядку, координацію між державами, надання Євроюсту необхідної інформації, а також забезпечувати компетентні органи влади інформуванням про розслідування, надання допомоги та поліпшення співпраці компетентних органів відповідних країн-учасниць ЄС, матеріально-технічна підтримка і допомога Європолу тощо [4].

Види правопорушень, на які поширюється компетенція Євроюсту, аналогічні правопорушенням, які входять в компетенцію Європолу, також Євроюст може надавати допомогу в розслідуванні у відповідь на прохання однієї з держав-учасниць ЄС.

Існування агентств Європол та Євроюст, як «третьої опори» ЄС, зумовлене метою створення спільного простору безпеки та правосуддя серед країн Європейського Союзу для вирішення питань із боротьби проти організованої міжнародної злочинності, надання притулку, імміграції та зовнішніх кордонів, боротьба зі злочинністю шляхом співпраці поліцейських служб та судових систем, визнання судових рішень у кримінальних та цивільних справах, за необхідності – зближення кримінального законодавства тощо [2].

Тим не менш, правоохоронні функції Євросоюзу передбачають аспект децентралізації поліцейських і судових прав. Держави, що є учасницями ЄС, не передають повноважень з ведення кримінальних справ, розслідувань та затримань, адже, як зазначалося, підвищення ефективності роботи правоохоронних органів має здійснюватися не підвищенням рівня до міжнародного, а шляхом вдосконалення злагодженої співпраці регіональних компетентних органів, хоч і формуються на основі політики Євросоюзу.

Висновки

Згідно з проаналізованими даними, встановлено, що правоохоронна діяльність Європейського Союзу ґрунтується на меті захисту прав європейського суспільства та впровадження політики безпеки для боротьби зі злочинністю на міжнародному рівні, при цьому принцип децентралізації забезпечує зміцнення та підвищення ефективності співпраці регіональних правоохоронних органів. Сформовані досвідом європейських країн стандарти поліцейської та судової систем сьогодні є прикладом для країн, що сьогодні знаходять на стадії перетворення і змін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. «Європейський поліцейський офіс (Європол)», StudFiles, 2016 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://studfile.net/preview/5129580/page:32/>
2. Н. Г. Діденко, Організаційно-правові засади правоохоронної діяльності в ЄС: Регіональний аспект – ДонДУУ [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2013-1/doc/5/01.pdf>
3. «Європейське поліцейське відомство (Європол)», Stud.com.ua [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://stud.com.ua/16020/pravo/evropeyske_politseyske_vidomstvo_eyvropol
4. М. М. Сірант, Поліцейське співробітництво України і Європейського Союзу: Правовий аспект –

Національний університет «Львівська політехніка», 2016 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/aug/5753/vnulpurn201685054.pdf>

5. «Європейське бюро судової співпраці (Євроюст «Eurojust»)), StudFiles, 2016 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://studfile.net/preview/5129580/page:34/>

6. «Євроюст», Вікіпедія [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%84%D0%B2%D1%80%D0%BE%D1%8E%D1%81%D1%82>

Чан Аліна Ле Ванівна — студентка групи ЗПІ-176, факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, email: kovychwriter@gmail.com

Корнієнко Валерій Олександрович — кандидат історичних наук, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри суспільно-політичних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Chan Alina L. V. — Department Information Technologies and Computer Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: kovychwriter@gmail.com

Kornienko Valeriy O. — Candidate of Historical Sciences, PhD (Political Science), Head of the Department of Social and Political Sciences, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.